

[K] **PROVINCIAAL MUSEUM
MET LANDELIJKE REIKWIJDTE.
HET VERNIEUWDE DRENTS MUSEUM
IN ASSEN**

Inwoners van Randstedelijk Nederland durven nog wel eens neer te kijken op alles wat zich buiten het westen van het land afspeelt. Die houding speelde de noordelijke en oostelijke provincies decennialang parten. Groningers heetten stug en ontoegankelijk – tot de studenten de stad ontdekten en er nu niet meer zijn weg te slaan –, Friezen waren trots en koppig, Drenten en Tukkers (uit het oostelijke deel van de provincie Overijssel) werden als domme boeren beschouwd. Vanuit een cultureel perspectief gezien staan de drie noordelijke provincies inmiddels wel op de kaart. Met de slagzin “Er gaat niets boven Groningen” maakt die stad bijvoorbeeld een cultureel bewustzijn los bij toeristen, dagjesrecreanten en de eigen bevolking. Wie er rondloopt, kan niet om de oogstrelende architectuur heen, zoals het Groninger Museum, de kunsttempel die is ontworpen door de Italiaan Alessandro Mendini.

Bij dat alles kon Assen niet achterblijven. De hoofdstad van de provincie Drenthe had niet geheel ten onrechte een saai imago. De stad mist instellingen voor het hoogste onderwijs en ontbeert daardoor ook studenten die zorgen voor gezelligheid in kroegen en kleinschalige uitgaansgelegenheden en op terrassen. Tot voor kort voelde Assen ook geen noodzaak tot vergaande uitbreidingen: met slechts 67.000 inwoners is de stad nog altijd de kleinste van de provinciehoofdsteden. Er zijn wel plannen om tot bevolkingsaanwas te komen, wat hopelijk niet tot een leegloop van het omringende boerenland zal leiden.

Datzelfde Drentse platteland heeft in het verleden bewezen de belangrijkste leverancier te zijn van oudheidkundige objecten voor Assens grootste museum, het Drents Museum. Dat is er de laatste tien, vijftien jaar met een consistent beleid in geslaagd de provincie een grote cultuurhistorische faam met een landelijke reikwijdte te geven. De recente uitbreiding van het museum, dat nu een oppervlak van 4.600 vierkante meter voor expositiedoeleinden omvat, verheft het museale complex naar een bijzonder nationaal niveau. De stad mag dan nog altijd een ietwat provinciale uitstraling hebben,

Een zaal in het door Erick van Egeraat verbouwde Drents Museum in Assen, Foto J. Collingridge.

het verhinderde de provincie niet om voor de ingrijpende vernieuwing van het bijna 160 jaar oude museum een architect met internationale faam aan te trekken, Erick van Egeraat.

Het siert Van Egeraat dat hij Assen niet met een imposante landmark heeft opgetuigd, zoals dat de laatste dertig jaar al te vaak het geval is met nieuwe museumarchitectuur. Van Egeraat heeft consequent rekening gehouden met de verhoudingen en de maten van het Asser centrum, waar het Drents Museum onderdak heeft gevonden in een groep van monumenten, zoals het voormalige Provinciehuis met de prachtig gedecoreerde Statenzaal (een schepping van architect Jacobus van Lokhorst in neorenaissancestijl), het Ontvangershuis, het Drosthuis en de voormalige Abdijkerk. Geen van die museale ruimtes op de Brink (de groene ruimte in de binnenstad) speelt een dominante rol. Kleinsteedsheid in de goede betekenis van het woord – rekening houdend met de menselijke maat – bepaalt het aanzien van het Drents Museum.

Tegelijk vormden al die historische gebouwen voor de museale doeleinden ook een nauw zittend

harnas waarin het voor het publiek moeilijk ademen was. Het museum heeft de monumentale status willen bewaren van zowel het exterieur als van de prachtige interieurs (die meestal meer dan een eeuw oud zijn en een fraaie staalkaart tonen van interieurdecoratiekunst uit het atelier van architect Pierre Cuypers). Dat heeft de architect ertoe gebracht om de uitbreiding als het ware buiten de deur te houden. Voor de beoogde grote tentoonstellingszaal van een kleine duizend vierkante meter bedacht Van Egeraat een souterrainachtige oplossing. Die richt zich met de centrale ingang naar het Jacob Cramerplein. Van daaruit is ook de oudbouw bereikbaar, die een beperkte toegang op de Brink heeft behouden. De hoofdingang bevindt zich nu in het Koetshuis. Dat monument is niet alleen enigszins verschoven van zijn oorspronkelijke plek, het is ook een kleine meter opgelicht en omgeven met een glazen plint, waardoor het mogelijk is om in de ondergelegen expositiezaal daglicht te ontvangen. De grote expositieruimte die gedeeltelijk boven het maaiveld uitkomt, heeft een dak dat als loopbrug met een parkachtige uitstraling fungeert.

De brug is daarmee de drager van een wandelpad geworden dat de bezoeker vanaf het straatniveau naar het achtergelegen Gouverneurspark leidt.

De ruimte half onder de grond heeft ook een symbolische betekenis. Het Drents Museum is gespecialiseerd in archeologie en de collectie kan als de schatkamer van het Drentse platteland worden beschouwd. Wat *Het meisje met de parel* voor het Mauritshuis in Den Haag is, dat is het Meisje van Yde voor Drente. Het is een opvallend goed geconserveerd veenlijk, met een aandoenlijk voorkomen, dat met recentelijk ontwikkelde technieken uitstekend gereconstrueerd kon worden. Ze heeft dan ook een centrale plek gekregen in de vaste collectie, die sinds het voorjaar van 2012 een geheel nieuwe presentatievorm heeft. Geen uitstalling vol vitrines met speren en pijlpunten, onaanzienlijke stenen messen en hoopjes graankorrels, maar een goedlopend verhaal dat de bezoeker zonder veel moeite te midden van de hunebedden en de talloze beekjes en riviertjes situeert (het Drents Museum bewaart de oudste boot uit de Nederlandse geschiedenis). En dan te weten dat deze collectie bij de oprichting van het museum in 1854 slechts “een kast en een jaarlijkse subsidie van honderd gulden” omvatte.

Meer nog dan met zijn collectie van bodemvondsten en twee aparte verzamelgebieden (kunst rond 1900 en hedendaagse realistische schilderkunst) trekt het Drents Museum sinds 2000 landelijke belangstelling met internationale exposities. Ook dan gaat het hoofdzakelijk om archeologie (en in mindere mate realistische kunst) die in het eigen land hogelijk wordt gewaardeerd. Zo waren in 2008 delen van het beroemde terracottaleger uit China in Assen te zien, zijn er goudschatten uit Georgië geëxposeerd en werd de recente uitbreiding gevierd met een tentoonstelling over de cultuur van de Chinese Tangdynastie. Ook wie het expositieprogramma voor de komende jaren bekijkt, ontkomt er niet aan dat het Drents Museum een belangrijke plek voor archeologieliefhebbers wordt: Vikingen, de Dode Zee-rollen en een groots overzicht van mummies van overal uit de wereld. Dat alles toont aan dat Assen over een ambitieus museum beschikt.

CEES STRAUS

www.drentsmuseum.nl
